

NEEXISTUJÍ DOBRÉ PŘÍBĚHY, JEN DOBŘÍ VYPRAVĚČI

Finská spisovatelka, dramatička, herečka, scenáristka a kulturní ikona **Pirkko Saisio** představí v Praze překlady autobiografické *Helsinské trilogie* a rozsáhlého historického románu *Trýzeň*.

***Helsinská trilogie*, poprvé vydaná na přelomu tisíciletí, dnes dostává nálepku autofikce. Jak toto zařazení vnímáte?**

Za svou půl století trvající spisovatelskou kariéru jsem se vždy snažila vymanit z definic, které mi připisovali. Například „spisovatelka dělnické třídy“. O *Helsinské trilogii* se dokonce tvrdilo, že je první autofikcí ve finské literatuře, což je nesmysl. Autofikčně psal přinejmenším Mika Waltari, jakož i řada dalších včetně Tove Jansson, desítky let přede mnou. V poslední době se stala převládajícím trendem jak ve Finsku, tak v celém západním světě, a podle mě zažívá určitou inflaci.

Představovala pro vás *Helsinská trilogie* vyrovnání se s něčím?

K ústředním tématům patří dospívání v sevržení nejrůznějších ideologií včetně dobrovolné náboženské inklinace. Věnuji se i cestě ke spisovatelství, přijetí a manifestaci vlastní „ne-normální“ sexuality v době, kdy takové jako já považovali za kriminálníky a choré. Všechna ta témata se mě osobně dotýkají a v *trilogii* jsem poprvé pracovala sama se sebou čistě jako s materiálem. Když jsem ji psala, neměla jsem v plánu podat svědectví doby, ale teď, po novém vydání, čtenářské a kritické hlasy tvrdí, že vykresluje obraz celé uplynulé éry.

V češtině vyšel také rozsáhlý román *Trýzeň*. Těžko bychom našli odlišnější žánr a styl ve srovnání s *Helsinskou trilogií* i dal-

Pirkko Saisio a její překladatelka do češtiny Jitka Hanušová foto archiv překladatelky

šími vašimi díly. Co vás inspirovalo napsat takový typ románu a právě tímto stylem?

Trýzeň jsem psala za mimořádných okolností čili v době covidu. S partnerkou jsme se ocitly v izolaci, sociální kontakt byl omezen a herecké práce přerušeny. Získala jsem čas a mohla si dovolit rozvést příběh, který se klene přes půl tisíciletí. Měla jsem v úmyslu napsat něco krátkého, ale postavy se dožadovaly dalších postav, a tak jsem nehledě na původní záměr napsala bezesporu nejdelší román z celé své tvorby. Psaní mě i jindy velmi baví, ale osm měsíců s *Trýzní* jsem si vskutku užívala. Poddala jsem se své touze psát příběhy. Došlo mi, že jsem se vyprávění příběhů bránila, a to nejspíš proto, že ve finském kulturním diskurzu se stalo zvykem vyzdvihovat „dobrý příběh“ jakožto předpoklad veškerého úspěchu. Podle mě

neexistují dobré příběhy, jen dobří vypravěči. A samozřejmě i špatní – sebelepší příběh může utrpět špatným způsobem vyprávění.

Vzpomenete si na svou první návštěvu českých zemí?

Prahu jsem poprvé navštívila na začátku 70. let 20. st. Pro mladé studenty divadelních škol byla centrem divadelního umění a v létě nebylo možné nepotkat v tamních ulicích finské divadelníky. Ceny letenek byly závratné, ale lístky na vlak do východní Evropy levné. Cesta z Helsinek do Prahy a zpět byla tehdy vždy dobrodružstvím.

Ptala se překladatelka z finštiny
Jitka Hanušová.

Celý rozhovor si můžete přečíst na Blogu SK.